

Siðsøga

við Óla Jacobsen

KARL JOHAN JOENSEN 2. PARTUR

DROYMDI
ÁSIGLINGINA
AV RUSSARA

Í FYRRA **PARTINUM** GREIDDI KARL JOHAN
JOENSEN FRÁ, AT HANN **FLUTTI** TIL DANMARKAR
OG LAT **BYGGJA** EIN NÝGGJAN **FISKIBÁT**

Vit yvirtóku bátin í 1958 og fóru á hemaraveiðu. Manningin var 4 menn. Vit høvdu tvey sildagørn, sum vit nýttu til at veiða makrel til agn, meðan línin stóð. Vit sigldu út frá Thyborøn, og her landaðu vit eisini veiðuna. Vit fingi eisini onkran tunfisk. Men hesir vóru so stórir og sterkir, at eingin reiðskapur kundu halda til teir. Tunfiskarnir vígaðu um 200 kg, men vit fingi eisini onkran, sum vígaði 400 kg.

Vit fóru oftast heim millum túrarnar. Onkuntið komu konurnar upp til Thyborøn at vitja okkum. Túrarnir vardu bert 2 vikur, og hetta tyktist at vera sera lættligt í mun til túrarnar í Føroyum, sum vardu í fleiri mánaðir. Í september fóru vit aftur til Hundested at gera klárt at fara í Eystursjógvn at veiða laks.

Vit fóru fyrsta túrin í oktober, og tað gekk so mikið væl, at vit kundu gjalda øllum teimum, sum høvdu latið okkum útgerð uttan nakra serliga trygd. Seinna partin av vertíðini varð vanligt at leggja um til gørn, men hetta helt eg meg als ikki hava ráð til. Hesum greiddi eg garnavirkinum Utzon frá. Men tá ið vit høvdu gjørt tveir túrar afturat við línun, fingi vit boð um, at laksagørnini lógu klár. Tá høvdu teir gjørt 300 gørn til okkara uttan nakra avtalu um, hvussu tey skuldu gjaldast. Tað var sanniliga eitt álit, teir vistu okkum.

Buldrasligt í Eystursjónum

Tað var ikki altíð lætt at veiða í Eystursjónum. Tað hendi meira enn so, at tá vit høvdu sett flotlínuna, komu russisk herskip og høvdu hernaðarligar royndir júst har, sum vit fiskaðu. Hetta kundi hava við sær, at línin lá sundur í fleiri støðum, og tað var strævið at fáa hana aftur.

Vit fiskaðu nær við russiska fiskimarkið, men vit máttu ansa okkum ikki at koma ov nær. Tað hendi, at laksaskip vórðu tikin av russum, og tað var ikki gamansleikur.

Frá fiskaríhavnini í Hundested, hagar Karl Johan flutti úr Føroyum

Eystursjógvurin kann vera sera ógvusligur, serliga umborð á einum 25 tonsara.

Jólatúrin í 1959 kom hann við stormi av eystri við nógvum kulda, tá vit vóru komnir á fiskileið. Vit kundu ikki byrja at fiska, men ankraðu upp mitt í eystara partinum av Eystursjónum. Vit lógu fyrri akkeri í 5 samdøgur. Sjórokið frysti til ís, og vit máttu banka ís bæði morgun og kvøld, meðan vit lógu fyrri akker. Í stýrihúsinum høvdu vit ein gassovn, men hann hitaði ikki so frægt, at hann kundi halda rútarnar ísfríar, so tað var kalt at ganga vakt. Konurnar ynsktu at frætta frá okkum, og vit máttu bara siga, at vit høvdu tað ikki so ringt, sum tað ljóðaði í veðurtíðindunum.

Vit vildu ikki fara inn. Vit vóru jú ungir menn, og fóru vit inn, fingi vit ongan túr til jóla. Veðrið batnaði tó so mikið, at vit fingi ein hampiligan túr.

Beint eftir jól fóru vit nýggjan túr við línun.

Á tann hátt kundu vit náa tveir línutúrar, áðrenn lagt varð um til garnaveiðu. Annars royndi eg altíð at vera heima til høgtíðmar.

Dreymurin, sum gjordist veruleiki

Vit sóu einaferð lognbra. Har sum Bornholm átti at vera, sóu vit eitt heilt annað land. Vit ivaðust í, um vit vóru farin av leið, men tá vísti tað seg at vera ein luftspegling.

So koma vit til 1960. Vit høvdu verið ein túr við laksalínu í januar og vóru farnir heim at rigga til garnaveiðu. Um náttina, áðrenn vit fóru, hevði eg ein lögna og ófrættakendan dreym. Hann snúði seg um russarar og ásigling. Tá eg vaknaði um morgunin, hevði eg als ongan hug at fara nakran veg. Hetta segði eg eisini við konuna. Allan dagin hugsaði eg um hendan dreymin, men kom tó til ta niðurstøðu, at tað bar ikki til at leggja seg heima vegna ein dreym.

Vit fóru til Rønne og riggaðu til, men eg

slapp ikki frá hesum dreyminum og ivaðist framvegis í at fara. Men so tók eg meg saman og gjørdi av at loysa.

Dreymurin kom fram fyrri meg hvønn dag, men fjórða dagin á túrinum, mitt á degi, hendi tað, sum eg hevði droymt. Vit høvdu drigið gørnini og høvdu ankrað upp einar 12 fjórðingar frá russiska fiskimarkinum. Tá komu tveir russiskir trolarar siglandi. Annar av teimum sigldi beint inn í síðuna á okkum. Hann rakti inn í maskinrúmið eftir at hava knúst bjargingarbátin. Vit byrjaðu beinanvegin at søkka.

Vit lótu okkum í bjargingarbeltni. Fólkíð fór til pumpurnar, meðan eg fór inn í stýrihúsið at kalla eftir hjálp. Vit fingi samband við okkara makkara og fingi greitt honum frá støðuni. Vanliga gingi einir tveir minuttir, meðan telefonin hitaði upp, áðrenn hon kundi brúkast. Men hesu ferðina virkaði hon beinanvegin, og hetta var helst avgerandi fyri, at vit bjargaðust.

Trolarin, sum hevði siglt á okkum, helt leiðina fram, og eg roknaði bert við, at okkara seinasta løta var komin. Men hóast tað hevði eg eina kenslu av, at vit fóru at verða bjargaðir, og eg føldi, at Harrin var við okkum.

Men hin trolarin hevði sæð tilburðin, og hann fekk bjargað okkum í allarseinastu løtu. Russararnir, sum vit kom umborð til, vóru sera fyríkomandi, og teir góvu okkum heit klæði at fara í. Tað var ikki nógv, vit kundu práta, men eg fekk tó greitt russiska skiparanum frá, at eg átti bátin, og tá segði onkur: »Á, kapitalistur!«

Vit vildu ikki setast av í Russlandi. Hetta var mitt undir kalda krígunum. Vit fingi greitt manningini frá, at tað vóru danskir bátar í økinum, sum vit kundu fara umborð á. Donsku bátarnir ivaðust ikki í, at »Nordheim« var farin við mann og mús. Vit royndu at veittra av dekkinum á russiska trolaranum fyrri at gera vart við, at vit vóru har. Men hetta segði teimum einki, tí vit vóru